

UO'K: 371.322.3 (076.1)

KBK: 74.202.5

M 31

@fizikaOnline

M 31 Matematika va informatika, fizika, ona tili va adabiyot fanlaridan savol-javoblar to'plami: abituriyentlar uchun savollar / M.Xalillayev, D.Odinayev, F.Xudoynazarov va boshq. – Toshkent: Akademnashr, 2014. – 160 b.

UO'K: 371.322.3 (076.1)

ISBN 978-9943-4401-3-5

KBK: 74.202.5

Savollarni tuzishda 5 – 9-sinf va akademik litsey, kasb-hunar kollejlari o'quvchilariga mo'ljallangan so'nggi yillarda nashr qilingan matematika, geometriya, informatika, fizika, ona tili va adabiyot darsliklari hamda tavsya etiigan zarur manbalarga tayanildi.

Tuzuvchilar ushbu to'plamni tayyorlashda yaqindan yordam bergan «Intellekt salohiyat» o'quv markaziga o'z minnatdorchiligini bildiradi.

Tuzuvchilar:

Mahkam XALILLAYEV,
Dilshodjon ODINAYEV,
Muazzam DEDAXONOVA,
Farruh XUDOYNAZAROV

«Repetitor» loyihasi rahbari:

Navro'z BEKMURODOV

Taqrizchi:

A.T.Umarov, iqtisod fanlari nomzodi
M.M. Rahmatov, filologiya fanlari nomzodi, dotsent
A.T. To'lashova, ona tili va adabiyot o'qituvchisi

Mutaxassislar va hurmatli kitobxonlardan mazkur to'plam yuzasidan fikr-mulohazalarini quyidagi elektron manzillarga yuborishlarini so'ravymiz: x-mahkam@mail.ru, salohiyat@mail.ru, navruzbek@hotmail.com

© M.Xalillayev va boshq. «Matematika va informatika, fizika, ona tili va adabiyot fanlaridan savol-javoblar to'plami», 2014

© «Yangi kitob» MChJ, 2014

© «Akademnashr», 2014

ISBN 978-9943-4401-3-5

ГДБ Узбекистан
ИНВ. № 340208

1-VARIANT**MATEMATIKA VA INFORMATIKA**

1. Ushbu $x^2 + y^2 + (a^2 + 7a + 112)xy + 8x - 4y - 1 = 0$ ifoda a ning qanday qiymatlarida aylana tenglamasini bildiradi?

- A) -3 va -4 B) 3 va 4
 C) 1 va 2 D) -1 va -2

2. To'g'ri burchakli uchburchakning o'tkir burchaganidan tushirilgan bissektrisasi shu uchburchakdan katetlari 4 va 2 ga teng bo'lgan to'g'ri burchakli uchburchak hosil qilsa, katta to'g'ri uchburchakning kichik katetini toping.

- A) 2 B) 4
 C) $3, (3)$ D) 5

3. ABCD parallelogrammning B va C uchidan chiqqan bissektrisalar parallelogramm ichida P nuqtada kesishadi, agar $PAB = 80^\circ$, $PDC = 40^\circ$ bo'lса, $DPC + APC$ necha gradusga teng?

- A) 210 B) 200
 C) 190 D) 180

4. ABC uchburchakda $A = 105^\circ$, $B = 30^\circ$ va $|AC| = \sqrt{2}$ ga teng bo'lса, $|BC|$ ni toping.

- A) 2 B) 3
 C) $2\sqrt{2} - 1$ D) $\sqrt{3} + 1$

5. $F(x) = \frac{15}{\cos^2 3x} + 2x + c$ funktsiya quyidagi qaysi funksiyaning boshlang'ich funksiyasi hisoblanadi?

A) $\frac{15}{\sin^2 3x} + x$

B) $5tg 3x + x^2$

C) $tg 3x + 2x^2$

D) $\frac{15}{\sin^2 x} + 2x$

6. Agar $\frac{a-b}{b} = 4$ bo'lса, $\frac{a+b}{a}$ ifodaning qiymatini toping.

- A) $\frac{3}{4}$ B) $\frac{3}{7}$
 C) $\frac{6}{5}$ D) $\frac{7}{3}$

7. $\sqrt{36^{\log_6 5} - 4^{\log_2 3}}$ ifodani hisoblang.

- A) 1 B) 2
 C) 3 D) 4

8. Agar ikki xonali ab soni 9 ga qoldiqsiz bo'linsa, $9a8b3$ ni 9 ga bo'lgandagi qoldig'iini toping.

- A) 0 B) 1
 C) 2 D) 3

9. Kvadratning perimetri 30 foizga uzaytirilsa, uning yuzi qanday o'zgaradi?

- A) 69 foizga kamayadi
 B) 60 foizga oshadi
 C) 69 foizga oshadi
 D) 65 foizga oshadi

10. $\sqrt{x + \sqrt{x + \sqrt{x + \dots}}} = \sqrt{4\sqrt{4\sqrt{4\dots}}}$ bo'lса, x ni toping.

- A) 10   B) 11
C) 12   D) 13

11. $|x - 2| + |x + 2| = 5$ tenglamani yeching.

- A) $\frac{5}{2}$ B) $-\frac{5}{2}$
C) $\frac{5}{2}; -\frac{5}{2}$ D) 2;3

12. a ning qanday qiymatlarida $a(x-5) > x - 6$ tengsizlik x ning barcha qiymatida o'rinli bo'ladi?

- A) 0   B) 1
C) 2   D) 3

13. To'g'ri burchakli trapetsiyaning katta yon tomoni va katta asosi 13 ga, kichik asosi 8 ga teng bo'lsa, shu trapetsiyaning yuzini toping.

- A) 100   B) 125
C) 126   D) 132

14. Chetki hadlari yig'indisi -49 ga, o'rta hadlarining yig'indisi 14 ga teng geometrik progressiya hosil qiluvchi 4 ta sonni toping.

- A) $4, -16, 30, -53$
B) $7, -14, 28, -56$
C) $-4, 16, -30, 56$
D) $-7, 14, -28, 56$

15. $2^{x+2} \cdot 4^{x-4} = 64^{x-1}$ bo'lsa, 3^x nechaga teng?

- A) 9   B) 1
C) 3   D) $\frac{1}{3}$

16. $\frac{1}{x} - \frac{1}{b} = \frac{1}{a-x}$ tenglama-ning ildizlari ko'paytmasini toping.

- A) $-ab$ B) $\frac{ab}{2}$
C) ab D) $a+2b$

17. Simyog'och ikkita trost yordamida yerga tortib mahkamlangan, agar simyog'ochning balandligi 5 m ga, trostlar uzunligi 6 m va 8 m ga teng bo'lsa, simyog'och o'rnatilgan nuqtadan trostlar mahkamlangan nuqtagacha masofalarni toping.

- A) 3 va 4

- B) 4 va 5

- C) 6 va 7

- D) $\sqrt{11}$ va $\sqrt{39}$

18. $2^{x-1} = y$ bo'lsa, $\frac{8^x}{4^{x+1}}$ ni toping.

- A) $\frac{y}{2}$ B) y
C) $2y$ D) $4y$

19. $|\bar{x}| = \sqrt{10}, |\bar{y}| = \sqrt{5}, |\bar{x} + \bar{y}| = 5$ bo'lsa, $|\bar{x} - \bar{y}| = ?$

- A) $\sqrt{5}$ B) 5
C) $\sqrt{10}$ D) 10

20. ABCD rombning AB tomonidan olingan F nuqtadan DC tomonigacha masofa 6 ga, perimetri 32 ga teng bo'lsa, uning yuzini toping.

- A) 12   B) 18
C) 24   D) 48

21. Konusga tashqi bo'lgan silindrning hajmi V ga teng, konus va silindr hajmlari farqi ni toping.

A) $\frac{3V}{2}$ B) $\frac{2V}{3}$

C) $\frac{V}{3}$ D) $\frac{4V}{3}$

22. Koordinatalar sistemasi-da bir uchi $C\left(\frac{7}{2}; \frac{4}{3}\right)$ nuqtada, bir tomoni $y = \frac{4}{3}x - \frac{5}{3}$ to'g'ri chiziqda bo'lgan teng yonli uchburchak yuzini toping.

A) 1   B) $\sqrt{2}$
C) $\sqrt{3}$ D) $\frac{1}{\sqrt{3}}$

23. $\sin x - \cos x = \sqrt{2} \cos 3x$ tenglamani yeching.

A) $\frac{3\pi}{16} + \frac{\pi k}{2}; \frac{5\pi}{8} + \pi k$

B) $\frac{3\pi}{16} + \frac{\pi k}{4}; \frac{5\pi}{8} + 2\pi k$

C) $\frac{5\pi}{16} + \frac{\pi k}{2}; \frac{3\pi}{8} + \pi k$

D) $\frac{7\pi}{16} + \frac{\pi k}{2}; \frac{7\pi}{8} + 2\pi k$

24. $\sin^6 x + \cos^6 x = \frac{7}{16}$ teng-lamaning $\left[0; \frac{\pi}{2}\right]$ oraliqda nech-ta yechimi mavjud?

A) 1   B) 2
C) 3   D) 4

25. Kompyuterning asosiy qurilmalarini belgilang.

A) klaviatura, protsessor, display

B) protsessor, klaviatura, diskuritgich, printer

C) protsessor, klaviatura, diskuritgich

D) protsessor, xotira, kiritish-chiqarish qurilmasi

26. Registr – ...

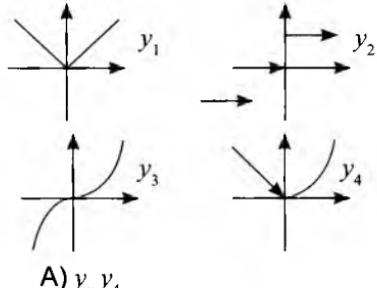
A) ikkita turg'un holatning birida turgan hamda teskari aloqa vositasiga ega bo'lgan kompyuter elementi

B) bir necha sondagi triggerlar, mantiqiy elementlar birlashmasidan tashkil topib, berilgan axborotni o'z xotirasida saqlash, kerak bo'lgan holda o'zgartirish va uzatish uchun mo'ljallangan tezkor xotira qurilmasi

C) o'z kirishiga kirib kelayotgan ma'lum bir shakldagi signal yoki impulslarni sanash uchun mo'ljallangan qurilma

D) sonlarni qo'shish uchun xizmat qiladigan qurilma

27. Grafik orqali berilgan quyidagi funksiyalardan qaysilari uzlusiksiz?

B) y_2, y_v, y_4

C) $y_r, y_2 >>_3 D) y_v, y_y$

28. Sakkizlik sanoq sistemasidagi 7354527 berilgan. Shu sonni o'nlik sistemada gi 16 ga ko'paytirganda hosil bo'ladigan sonni o'n otilik sanoq sistemasida ko'rsating.

A) 2EFD547

B) DD857

C) 1DD9570

D) FFFF

29. Elektron hisoblash mashinalarining ikkinchi avlod qaysi davrda yaratilgan?

A) 1942 – 1947-yillar

B) 1945 – 1950-yillar

C) 1960 – 1970-yillar

D) 1955 – 1960-yillar

30. Qaysi qatorda elektron jadval katagi to'g'ri belgilangan?

A) 5 AA

B) AA 5

C) AA,5

D) 5,AA

$$4 + \frac{\cdots}{x}$$

$$4 + \frac{x}{x}$$

31. $4 + \frac{x}{x} = 8$ bo'lsa, x ni toping.

A) 4 B) 2

C) 6 D) 8

32. $2x^{17} + ax^{11} - 4$ ko'phad a ning qaysi qiymatida $(x-1)$ ga qoldiqsiz bo'linadi?

A) -1

B) 0
C) 1
D) 2

33. $\frac{\arcsin(x-2) + \sqrt{4-x^2}}{\log_3(5-2x)}$

funksiyaning aniqlanish sohasiga tegishli butun sonlar nechta?

A) 0 B) 1

C) 2 D) 3

34. Parallelogramming bir burchagi ikkinchi burchak bissektrisasi va tomoni kesishidan yuzaga kelgan burchakka teng bo'lsa, birinchi burchak nechaga teng?

A) 30 B) 45

C) 60 D) 90

35. $\operatorname{tg} x = \frac{3}{4}, \left(0 < x < \frac{\pi}{2}\right)$ ga

teng bo'lsa, $\sin x$ ni toping.

A) $\frac{3}{5}$ B) $-\frac{3}{5}$

C) $\frac{4}{5}$ D) $-\frac{4}{5}$

36. Dengiz suvi tarkibida 5% tuz bor. Eritmada 1% tuz bo'llishi uchun 10 kg dengiz suviga qancha chuchuk suv qoshish kerak?

A) 40 B) 50

C) 60 D) 70

FIZIKA

1. Velosiped g'ildiragi 0,5 daqiqada 60 marta aylanmoqda. Aylanish chastotasini toping (s^{-1}).

- A) 2   B) 0,5
C) 1,5   D) 120

2. Radiusi Yerning radiusidan 2 marta, massasi esa 4 marta katta bo'lgan sayyorada og'irlik kuchi Yerdagidan qanday farq qiladi?

- A) 2 marta katta
B) 4 marta katta
C) farq qilmaydi
D) 2 marta kichik

3. Temir yo'ldagi vagon massasi 50 t ni tashkil etadi. G'ildiraklarning yo'lda ishqalalish koeffitsiyenti 0,05 ga teng bo'lsa, uni o'rnidan qo'zg'atish uchun qanday kuch bilan ta'sir etish kerak (N)?

- A) 2500   B) 10000
C) 5000   D) 25000

4. 10 nC zaryad potensiali $\varphi_1 = -800$ V bo'lgan nuqtadan potensiali $\varphi_2 = 300$ V nuqtaga ko'chganda maydon qanday (μJ) ish bajaradi?

- A) 10   B) 9
C) 90   D) 5000

5. Ikkinchi tomchi uzilgandan 2 s o'tgach 1- va 2-tomchilar orasidagi masofa 25 m ga teng bo'lsa, tomchilar qanday vaqt interval bilan uzilgan (s)?

- A) 0,5   B) 1

- C) 2   D) 3

6. Tomonlari a bo'lgan kvadrat uchlariga manfiy bir xil q zaryadlar joylashtirilgan kvadrat markazida elektr maydon kuchlanganligi nimaga teng?

- A) $\frac{\sqrt{2}}{a} kq$ B) $\frac{kq}{a}$
C) 0   D) $\frac{4kq}{a}$

7. Qo'zg'almas o'tkazgichdan 2 C zaryad o'tganda 16 J issiqlik ajralib chiqdi. O'tkazgich uchlaridagi kuchlanish qanday (V)?

- A) 2   B) 8
C) 10   D) 16

8. Chelak suv bilan to'ldirilgan. S – chelak tubining yuzi, h – chelakdagi suv ustunining balandligi, ρ – uning zichligi va P_{at} – atmosfera bosimi, chelak tubiga qanday kuch bosadi?

- A) $\left(P_{at} + \frac{\rho gh}{2} \right) \cdot S$
B) $\frac{\rho gh}{2} \cdot S$
C) $(P_{at} + \rho gh) \cdot S$
D) $2\rho gh$

9. $q_1 = q$ va $q_2 = 4q$ zaraydli ikkita bir xil metall sharcha bir-biriga tekkizildi va avvalgi holatga qaytarildi. Bunda ularning o'zaro ta'sir kuchi necha (N) marta ortgan?

- A) $\frac{9}{8}$ B) $\frac{4}{3}$
 C) $\frac{25}{16}$ D) $\frac{9}{4}$

10. Qizcha h balandlikka ega tepalikdan m massali chanada sirpanib tushmoqda. U tepalik asosidan I masofaga borib to'xtadi. Chanani o'sha marshrut bo'yicha tepalikka qaytarib chiqarish uchun qanday ish bajarish kerak? (Ishqalanish koeffitsiyenti μ)

- A) $2\mu mg(h+1)$
 B) $\frac{m\theta^2}{2}$
 C) $2mgh$
 D) $\mu mg(h+1)$

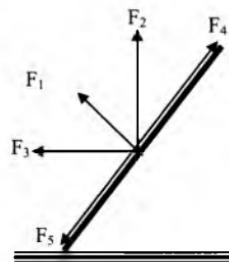
11. Atom yadrosida 30 ta proton va 37 ta neytron bor. Yadro nechta elementar zaryadga ega?

- A) 37   B) 7
 C) 67   D) 30

12. Ampermetrning ichki qarshiligi $9,9 \Omega$ bo'lib, u $0,1 \text{ A}$ gacha tokni o'lhashga mo'ljalangan. Ushbu ampermetr bilan 10 A gacha tokni o'lhash uchun unga necha Ω li shunt ulash kerak?

- A) 0,01   B) 0,1
 C) 1   D) 1,1

13. Tayoqchani rasmda ko'rsatilgan vaziyatda tinch tutib turuvchi kuchning yo'naliishi qanday bo'lganida moduli eng kichik bo'ladi?

A) tayoqchaga perpendikulyar (F_1)

- B) tik yuqoriga (F_2)
 C) ufqiy yo'nalishda (F_3)
 D) tayoqcha bo'ylab yuqoriga (F_4)

14. Elektron elektr maydoniga ikki nuqta orasida ko'chganganda $\vartheta = 3 \cdot 10^7 \text{ m/s}$ tezlikka ega bo'ldi. Bu ikki nuqta orasidagi potensiallar farqi nimaga teng (V)? (Elektron zaryadi $e = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$, massasi $m = 9,1 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$. Elektronning dastlabki tezligi 0 ga teng deb olinsin)

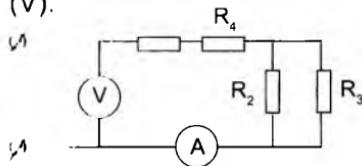
- A) 2500   B) 250
 C) 25   D) 1250

15. Suyuqlik oqayotgan nayning ikki joyidagi kesim yuzalarining nisbati $S_1/S_2 = 1/10$ bolsa, bu kesimlardagi oqim tezliklarining nisbati u_1/u_2 ni toping.

- A) $1/10$ B) 100
 C) $10/6$ D) 10

16. Chizmada keltirilgan sxemada $R_1 = R_4 = 2 \Omega$; $R_2 = 15 \Omega$; $R_3 = 60 \Omega$. Ampermetr-

ning ko'rsatishi 5 A bo'lsa, volt-motrning ko'rsatishini aniqlang (V).

- A) 85   B) 80
C) 60   D) 45

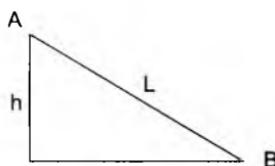
17. Idishdag'i suvda shisha bo'lnigi 5 m/s^2 tezlanish bilan tilk tushayotgan bo'lsa, uning zichligini aniqlang (kg/m^3).

- A) $1 \cdot 10^3$ B) $2 \cdot 10^3$
C) $3 \cdot 10^3$ D) $4 \cdot 10^3$

18. Massasi 50 kg, tezligi 5 m/s bo'lgan jism tekis sekilinib harakat qilib to'xtaguncha 25 m masofani bosib o'tdi. Uning ishqalanish kuchini toping (H).

- A) 20   B) 25
C) 15   D) 12

19. Balandligi h bo'lgan qiya tekislikdan sirpanib tushgan jism B nuqtada to'xtaydi. Agar $AB / h = 1$ bo'lsa, yo'l davomida tezlik o'zgarmagan deb qarab ishqalanish koefitsiyentini toping.

$$A) \mu = \frac{\sqrt{l^2 - h^2}}{h}$$

$$B) \mu = \frac{h}{\sqrt{l^2 - h^2}}$$

$$C) \mu = \left(\frac{h}{l}\right)^2$$

$$D) \mu = \frac{h}{l}$$

20. Elektr sig'implari bir xil bo'lgan 3 ta kondensator 2 V kuchlanish manbaiga parallel ulandi. Har bir kondensatorda 10^{-9} C zaryad borligi ma'lum bo'lsa, zanjirning umumiy si-g'imiini (pF) hisoblang.

- A) 1400   B) 1600
C) 2000   D) 1500

21. Radiusi 4 m ga teng aylana bo'ylab tekis harakat qilayotgan jismning markazga intilma tezlanishi 10 m/s^2 bo'lsa, aylanish davri qanchaga (s) teng? ($\pi^2 = 10$ deb olin-sin)

- A) 3   B) 2
C) 4   D) 3,5

22. Bir-biriga nisbatan 60° burchak ostida yo'nalgan ikkita jism bir xil – 7 m/s tezlik bilan harakatlanmoqda. Jismarning nisbiy tezliklarini toping.

- A) 7   B) 14
C) $7\sqrt{3}$ D) 3,5

23. Massasi 2 kg bo'lgan jismning harakat tenglamasi $X = 2t + 3t^2 \text{ (m)}$ ko'rinishiga ega. Jismga ta'sir etuvchi kuchni aniqlang (N).

- A) 1   B) 3

C) 12   D) 15

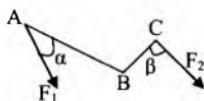
24. 80 m balandlikdagi minoradan 15 m/s tezlik bilan gorizontal yo'nalishda otilgan jismning uchish uzoqligini (m) toping.

- A) 60 m   B) 40 m
C) 45 m   D) 80 m

25. Jism harakatining 3-soni niyasida 62,5 m yo'l yurgan bo'lsa, u qanday tezlanish bilan harakatlangan (m/s^2)?

- A) 2,5   B) 25
C) 7,5   D) 5

26. ABC richag o'zaro tik bo'lgan AB = 2 m va BC = 1 m yelkalarga ega, B nuqtadan o'tgan va chizma tekisligiga tik bo'lgan o'q atrofida erkin aylanana oladi. Unga $\alpha = 30^\circ$ va $\beta = 60^\circ$ burchak ostida $F_1 = \sqrt{3}$ va F_2 kuchlar qo'yilganda muvozanatda turishi uchun F_2 kuch necha (N) bo'lishi kerak?

- A) 2   B) $\sqrt{3}$
C) $\frac{\sqrt{3}}{2}$ D) $\frac{2}{3}$

27. Sig'imi C, zaryadi q bo'lgan kondensatorga 3 C sig'imi zaryadlanmagan ikkinchi kondensator parallel ulansa, hosil bo'lgan kondensatorlar batareyasining energiyasi qanchaga teng?

A) $\frac{2q^2}{C}$

B) $\frac{q^2}{2C}$
C) $\frac{q^2}{C}$
D) $\frac{q^2}{8C}$

28. Jismning og'irligi Yer sirditagiga qaraganda qanday balandlikda n marta kam bo'ladi?

- A) $R/(n-1)$ B) $R(\sqrt{n}-1)$
C) $R(\sqrt{n}-1)$ D) $R(\sqrt{n+1})$

29. Jism ekvatorda og'irlikka ega bo'imasligi uchun Yer necha marta tezroq aylanishi kerak?

- A) 2   B) 7,5
C) 13   D) 17

30. Konservativ kuchlarga qaysilar kiradi?

- A) og'irlik kuchi, tortish kuchi
B) elektrostatik kuchi, ko'tarish kuchi
C) ishqalanish kuchi
D) og'irlik kuchi, elektrostatik kuchi

31. Bitta nuqtadan Δt vaqt oraliq'i bilan ikkita jism ϑ tezlikda yuqoriga tik otildi. Birinchi jism otilgandan qancha vaqt o'tgandan keyin ular uchrashtadilar?

- A) $\vartheta/g + \Delta t/2$
B) $2\vartheta/g + \Delta t$
C) $\vartheta/g - 2\Delta t$
D) $\vartheta/g - \Delta t/2$

32. Yassi havo kondensatori zaryadlangandan so'ng

kuchlanish manbaidan uzilib, dielektrik singdiruvchanligi ϵ bo'lgan suyuqlikka botirlisa, onorgiyasi qanday o'zgaradi?

- A) ϵ marta ortadi
- B) ϵ marta kamayadi
- C) o'zgarmaydi
- D) $\epsilon+1$ marta kamayadi

33. Suv muzlaganda massasi o'zgaradimi?

- A) o'zgarmaydi
- B) ortadi
- C) kamayadi
- D) suvning massasiga bog'liq

34. Avtomobil yo'llining birinchi yarmida 40 km/soat, ikkinchi yarmida 60 km/soat tezlikda o'tsa, uning butun yo'ldagi o'rtacha tezligi necha km/soat?

- A) 48
- B) 50
- C) 52
- D) 45

35. Agar elektrlangan jism-

da 4000 ta elektron yetishmasa, u qanday zaryadlangan bo'ladi (C)?

- A) $6,4 \cdot 10^{-19} C$
- B) $-6,4 \cdot 10^{-16} C$
- C) $6,4 \cdot 10^{-16} C$
- D) $-6,4 \cdot 10^{-20} C$

36. Vakuumda joylashgan, massalari 10 g dan bo'lgan 2 ta bir xil sharning oralig'i ancha katta. Bir xil zaryadlarning o'zaro ta'sir kuchi sharlarning o'zaro tortish kuchini muvozanatga keltirishi uchun har bir sharda qanchadan zaryad bolishi kerak?

- A) $8,6 \cdot 10^{-13} C$
- B) $8,6 \cdot 10^{-12} C$
- C) $8,6 \cdot 10^{-14} C$
- D) $7,6 \cdot 10^{-13} C$

ONA TILI VA ADABIYOT @fizikaOnline

1. Uzunlikni ifodalovchi tariixli o'lchov birliklari berilgan javobni aniqlang.

1) yog'och; 2) misqol; 3) gaz; 4) qalam; 5) pud; 6) tosh; 7) chaqirim; 8) qarich; 9) fut.

- A) 1, 2, 3, 5, 7, 8
- B) 1, 3, 4, 6, 7, 8
- C) 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9
- D) 1, 3, 6, 7, 8, 9

2. Qaysi javobda badiiy va publisistik uslubga xos kelasi zamon qo'shimchalari to'g'ri ko'rsatilgan?

1) -adi; 2) -jak; 3) -ar; 4) -gay (-kay); 5) -gusi.

- A) 4, 5
- B) 3, 4, 5
- C) 2, 4, 5
- D) 2, 3, 4, 5

3. Tojik tilidan so'z o'tishi natijasida yuzaga kelgan so'zlar qaysi javobda berilmagan?

- A) boshpana, qonxo'r, qo'shnay
- B) shirinso'z, yalangbosh, qahr-g'azab
- C) to'y-tomosha, sog'-salamat, achchiq-chuchuk

D) muqova, novvos, so'ri

4. Xayriddin Salohning qanday dostonlari bor?

A) «Guliston», «Ona yer qo'shig'i», «Quyosh yurti»

B) «To'yan oldin tomosha», «Yo'ldagi o'ylar», «Laylo»

C) «Laylo», «Yangroq hayot», «Toshkent bilan suhbat»

D) «Toshkent bilan suhbat», «Tog'lar sadosi», «O'jarlar»

5. ...tarkibida so'roq olmoshlari, muomala odobiga oid so'z va iboralar, yuklamalar, undovlar, kirish so'zlar keng qo'llanadi. Bunday matndagi gaplar, asosan, sodda gaplardan tashkil topadi, sodda gaplarning bir tarkibi turlari, to'liqsiz gaplar, so'z-gaplar faol ishlatiladi.

Yuqorida gap matnning qaysi turi haqida ketmoqda?

A) monologik matn

B) dialogik matn

C) tavsiyiy matn

D) rasmiy matn

6. Hali bajarilmagan ish-harakatga bajarilganlik ma'nosi yuklansa, o'tgan zamon shakllari kelasi zamonga sinonim bo'ladi.

Yuqoridagi qoidaga muvofiq keluvchi gap qaysi javobda berilgan?

A) Hayotning odimi shiddatkor: bugun bir muammoni hal qildim desang, ertasiga yana

boshqasi ko'ndalang bo'lib turadi-da (T.Po'lat)

B) Hamma shu yerda. Faqat sizni kutishadi

C) Mana, bir oydirki Tursunoy dalada tunab, astoydil ishlayapti

D) Ibrohimjonning ovozida zarracha shikoyat ohangi yo'q edi. Aksincha, u alohida g'urur bilan gapiradi (T.Po'lat)

7. «U, aksari, piyoda yuradi, yurganda ham negadir shoshilib yuradi. «Assalom-u alaykum!» – deb dona-dona qilib salom bersangiz, shoshilganidan bo'lsa kerak, «vass...» debgina qo'yadi. Shu bilan birga, siz tomonga bo'ynini qiyshaytirib, juda kichiklik bilan alik oladi, doim kulimsirab turgan ko'zlarini siz tomonga qiyagina bir tashlab olib, yo'rg'alaganicha ketadi...»

«Kecha va kunduz» romanidan olingen ushbu parchada kimning portreti chizilgan?

A) Miryoqub

B) Akbarali mingboshi

C) Razzoq so'fi

D) Xolmat

8. Navoiy asarlari lug'atidan keltirilgan quyidagi iboralardan qaysi biri sinonimik munosabati ifodalay oladi?

A) bosh tushirmoq – bosh o'g'irlamoq

B) bosh olib chiqmoq – bosh-din quymoq

- C) boshi falakdin o'tmoq –
bosh tortmoq
D) barchasida sinonim ibonimlar berilgan

9. Quyidagi matn qaysi uslubga xos?

Badbaxt fitna! Qo'ysanmi, qo'yumsanmi, axir? «Xubbil vatani minal-imon» deganlar. – «Vatanni sevish imondandir», axir. Bilmasang bekor-da, Vatani yo'q – dunyoda hoji, xolos. Meni bovatdan deb bildingmi?

- A) publitsistik uslubga
B) so'zlashuv uslubiga
C) ilmiy uslubga
D) badiiy uslubga

10. Ko'makchi fe'lli so'z qo'shilimalari to'g'ri sanalgan javobni toping.

1) yozdi-oldi; 2) bordi-keldi; 3) borasan-qo'ysan; 4) qo'ydi-chiqdi; 5) uxbabman-qolibman; 6) kuyib-pishib.

- A) 1, 2, 4
B) 1, 3, 5
C) 1, 3, 4, 5
D) 1, 2, 3, 4, 5, 6

11. «Qulon yurmas yerlardan Quvib o'tib boradi. Bulon o'tmas yerlardan Burib o'tib boradi. Qarsoq yurmas yerlardan Qalqib o'tib boradi».

Ushbu epizodda ostiga chizilgan so'zning ma'nosini izohlang.

- A) cho'l kiyigi
B) yovvoyi ot
C) tulkidan kichikroq yirtqich

D) yovvoyi tog' echkisi

12. Qaysigapda paronimlar ni qo'llash bilan bog'liq uslubiy xatoga yo'l qo'yilgan?

1) Elyor veb-saytlar yaratish bo'yicha tanlov diplomanti sanaladi; 2) Chingiz Aytmatov uzoq yillar diplomat bo'lib ishladi; 3) U diplomat ko'tarib olgan edi; 4) Diplomat – bitirish diplomasi ustida ishlayotgan talaba.

- A) 1, 2   B) 2
C) 1, 2, 4
D) uslubiy xatoga yo'l qo'yilmagan

13. Faqat jarangli undoshlardan iborat sonor bilan tugaigan bo'g'inlar soni nechta?

*Mulki borliq ichra bir mahal
Ko'rksizgina olam yaralgan.
Bermoq uchun dunyoga
sayqal*

Olam aro odam yaralgan
(Erkin Vohidov).

- A) 14 ta   B) 11 ta
C) 12 ta   D) 8 ta

14. Abbreviaturalardan qaysi birini yozishda xatoga yo'l qo'yilgan?

- 1) EXHT – Yevropa Xavfisizlik va Hamkorlik tashkiloti;
2) XGH – Xalqaro Gumanitar Huquq; 3) JIMT – Jahon Intellektual Mulk tashkiloti; 4) IHT – Iqtisodiy Hamkorlik tashkiloti; 5) «O'zdonmahsulot» – O'zbekiston Respublikasi Don mahsulotlari konserni; 6)

O'zDJTU – O'zbekiston Jahon tillari universiteti.

- A) 1, 2, 4, 5
- B) 2, 3, 5
- C) 1, 2, 3, 4, 6
- D) barchasi noto'g'ri yozilgan

15. Meniki-seniki deb torishib necha marta burni qonadi hamki, og'zini tiyolmaydi.

Mazkur gapdag'i qo'shimchalar turi va soni qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) 2 ta so'z yasovchi, 8 ta lug'aviy shakl yasovchi, 3 ta sintaktik shakl yasovchi

B) 1 ta so'z yasovchi, 7 ta lug'aviy shakl yasovchi, 3 ta sintaktik shakl yasovchi

C) 1 ta so'z yasovchi, 5 ta lug'aviy shakl yasovchi, 5 ta sintaktik shakl yasovchi

D) 1 ta so'z yasovchi, 8 ta lug'aviy shakl yasovchi, 2 ta sintaktik shakl yasovchi

16. Qaysi obraz «ko'p suluv: yaxshi suratlari, shirin so'zli, quralay ko'zli, uzun bo'yli, keng ko'krakli, xush xayol, zehni tez, serfahm qiz» deb ta'riflanadi?

- A) «Ravshan»da Gulnor
- B) «Ravshan»da Zulkumor
- C) «Alpomish»da Barchin
- D) «Rustamxon»da Oftoboyim

17. «Bog'dan chiqish uchun bir necha odim yurgach ish-kom ichida suyanib turgan qizga ko'zi tushdi; uyalganidan

bir zumda qizarib-bo'zarib ketdi, ketmonga tikilib qadamini tezlatdi» (O.).

Ushbu gapda holning qaysi turlari qo'llangan?

- A) o'r'in, ravish, maqsad, daraaja-miqdor, payt hollari
- B) o'r'in, ravish, maqsad, payt, sabab hollari

- C) ravish, maqsad, payt, sabab hollari
- D) o'r'in, ravish, maqsad, daraaja-miqdor, payt, sabab hollari

18. Jonatan Swift qalamiga mansub «Gulliverning sayohatlari» asarida Gulliverning liliputlardan eshitgan birinchi so'zi ...

- A) «Tollgo fonak!»
- B) «Gekina degul!»
- C) «Langro degul san!»
- D) «Bora mivola»

19. Qaysi davrdan boshlab o'zbek adabiy tilining uslublari shakllana bordi va o'zbek milliy tilida me'yorlashish jarayoni barqarorlashish bosqichiga kirди?

- A) XV asrdan
- B) XVI asrdan
- C) XIX asrning ikkinchi yarimidan
- D) XX asrdan

20. «Gaplarni ko'chiring, ajratib ko'rsatilgan so'zlar ma'nosi qaysi qatorda to'g'ri izohlangan?» Ushbu gapda qo'llangan fe'llar qaysi nisbat shakllarida kelgan?

A) uchta fe'l orttirma nisbat shaklida, ikkita fe'l majhul nisbat shaklida qo'llangan

B) bitta fe'l aniq nisbatda, ikkita fe'l orttirma nisbat shaklida, bitta fe'l majhul nisbat shaklida qo'llangan

C) bitta fe'l aniq nisbatda, ikkita fe'l orttirma nisbat shaklida, ikkita fe'l majhul nisbat shaklida qo'llangan

D) ikkita fe'l orttirma nisbat shaklida, ikkita fe'l majhul nisbat shaklida qo'llangan

21. Ovga kirishadigan sohibchangal qushlardan // qar-chig'ay // miqqiy // qirg'iy // urishadigan qushlardan // da-kon xo'roz // oddiy xo'roz // amirxon xo'roz // kaklik // bedana (bu so'nggi ikkisi sayrash uchun ham boqilib // cho'pqalasda // to'rqafasda saqlanadi) // sayraydiganlardan: qumri // sa'va // bulbul // mayna va boshqalar.

Ushbu gapda necha o'ringa vorgul qo'yiladi?

- A) 11   B) 12
C) 14   D) 15

22. Abdulla Avloniy «Kim nimani yaxshi ko'rар?» maqolinsida fikrni kimdan boshlab, kimda tugatadi?

A) eshon-u ulamolardan boshlab, o'zida tugatadi
B) ulamolardan boshlab, boyinida tugatadi
C) mo'ysafidlardan boshlab,

yoshlarimizda tugatadi

D) muallimlarimizdan boshlab, o'zida tugatadi

23. «O'zbek» atamasi ilk bor atoqli ot ma'nosida kimning asarida tilga olingan?

A) Qul Alining «Qissayi Yusuf» dostonida

B) Turdi Farog'iyning «Bu mulk» she'rida

C) Rashididdinning «Mo'g'ul-lar tarixi» asarida

D) Rabg'uziyning «Qisasi Rabg'uzi» asarida

24. Sanoqsizlik so'zini yashsha asos qism vazifasini o'tagan so'zni ko'rsating.

- A) son   B) sana
C) sanoqsiz   D) sonoq

25. Bajardi, bajarildi, bajar-
tirishdi, baiartirdi fe'llari o'zarो ma'no jihatidan nimasiga ko'ra farqlanadi?

A) bajaruvchining harakat va holat jarayonida qay darajada ishtirok etishini bildirishiga ko'ra

B) fe'llar qanday harakat va holatni ifodalashiga ko'ra

C) mayl shakllariga ko'ra

D) asosdagagi kesim vazifasi-da xoslovchi shakllarga ko'ra

26. Ikkalasi ham ergashgan qo'shma gapdan iborat bo'lgan javobni toping.

A) Yurakda orzum qat-qat, ko'nglim etadi parvoz. Og'ziga kelganini demoq nodon ishi va oldiga kelganini yemoq hayvon ishi

B) Shogirdlar qancha ko'p bo'lsa, ko'ngil qafasi shuncha ravshanroq bo'ladi. Oqil agar so'z bila so'zni yopar, Orif o'shal so'zda o'zini topar

C) Hunar o'rgan, chunki hurnarda ko'p sir, Yopiq eshiklarni ochar birma-bir. Jahonda o'g'rilik va egrilikdan ortiq katta gunoh yo'qdir

D) Kimning qalbi pok bo'lsa, u to'g'ri va baxtli hayot kechirishga haqli. Sen borsan, ko'nglim to'q

27. Uyushiq bo'laklar quydagilarning qaysilari bilan ifodalanadi?

1) so'z qo'shilmalari bilan; 2) so'z birikmalari, kelishik qo'shimchalari qo'llangan so'zlar bilan; 3) narsani turli jihatlardan tavsiflab kelgan hollar yoki sifatlovchi-aniqlovchilar bilan; 4) kengaygan birikmalar qo'shilmalari bilan.

A) 1, 4

B) 1, 2, 3, 4

C) 1, 2   D) 1, 2, 4

28. Qaysi javobda ot yasovchi qo'shimchalar to'g'ri berilgan?

A) -archilik, -kilik, -kov, -mish, -chiq,

B) -voy, -garchilik, -movchilik, -dak//doq, -m

C) -diq//dik, -ildoq, -imlik, -j, -g'in

D) barcha javobda ot yasovchi qo'shimchalar berilgan

29. «Filologiya fanlari nomzodi» ilmiy darajasiga ega shoir kim?

A) Usmon Nosir

B) Muhammad Yusuf

C) Omon Matjon

D) Muhammad Ali

30. «Umr o'tar, vaqt o'tar, Xonlar o'tar, taxt o'tar, Omad o'tar, baxt o'tar, Lekin hech qachon chiqmas yodimdan

Sening yurishlaring, sening kulishlaring» (Omon Matjon).

Mazkur she'riy parchada nechta gap bor?

A) 4 ta   B) 9 ta

C) 6 ta   D) 7 ta

31. Kimning «ikki qizil labi jon bo'lsa, iyak ostidagi bag'-baqalari «jon» so'zining «nun» harfiga o'xshatiladi?

A) «Gul va Navro'z» dostonida Guli

B) «Farhod va Shirin» dostonida Shirin

C) «Layli va Majnun» dostonida Layli

D) «Sab'ayi sayyor» dostonida Mehr

32. Mutaxassislarning fikricha, lotincha «lo» so'zidan keilib chiqqan tinish belgisi qaysi va u o'zbek tiliga qaysi tildan o'tgan?

A) undov; arab

B) so'roq; rus

C) undov; rus

D) vergul; arab

33. Qaysi javobda ham mustaqil, ham nomustaqil to'ldi
tuvchiga misol berilgan?

A) Onamdan eshitgan gap
lurni aytdim

B) Dangasaning non yeyi-
shini ko'r

C) Hayotimizda demokratik
tushunchalarni qaror toptirish
uchun bel bog'lagan insonlar-
dan o'z burchini sidqidildan
ndo etishlari talab qilinadi

D) Barcha javob to'g'ri

34. Muqimiy «Sayohatno-
min» shuda qaysi qishloqni «kel-
ma kishi yeyar tariq» deb ta'rif
Inydi?

A) Roshidon B) Zohidon

C) Bo'rbaqliq D) Yakkatut

35. Sifat va ravishlarga -la
yasovchl qo'shimchasi qo'shil-
ganda qanday ma'nio ifodala-
ndl?

A) yasashga asos qismdan

anglashilgan narsani yuzaga
keltirish ma'nosi

B) yasashga asos qism-
dan anglashilgan tus, holatga
kirish harakati

C) yasashga asos qismdan
anglashilgan narsa-predmet
bilan ta'minlash

D) holat ma'nosi

36. *Ona – u, bag'rida millat
beshigi, Qalbida yopilmas qadr
eshigi, Allasi oromdir – hayot
qo'shig'i, Ayol omon bo'lsa,
dunyo go'zaldir.*

Mazkur qo'shma gapning
turini aniqlang.

A) bir necha ergash gapli
murakkab qo'shma gap

B) aralash murakkab qo'sh-
ma gap

C) qismlari uyushgan mu-
rakkab qo'shma gap

D) bir necha bosh gapli mu-
rakkab qo'shma gap

JAVOBLAR**1-VARIANT****Matematika va informatika**

1	A	7	D	13	C	19	A	25	D	31	B
2	C	8	C	14	B	20	D	26	B	32	D
3	A	9	C	15	B	21	B	27	C	33	B
4	D	10	C	16	C	22	D	28	C	34	C
5	B	11	C	17	D	23	A	29	D	35	A
6	C	12	B	18	A	24	B	30	B	36	A

Fizika

1	A	7	B	13	A	19	B	25	B	31	A
2	C	8	C	14	A	20	D	26	D	32	B
3	D	9	C	15	D	21	C	27	D	33	C
4	A	10	C	16	B	22	A	28	B	34	A
5	B	11	D	17	B	23	C	29	D	35	C
6	B	12	B	18	B	24	A	30	D	36	A

Ona tili va adabiyot

1	B	7	A	13	C	19	C	25	A	31	C
2	C	8	D	14	D	20	D	26	B	32	C
3	D	9	B	15	C	21	B	27	B	33	D
4	C	10	B	16	A	22	A	28	D	34	C
5	B	11	C	17	D	23	C	29	D	35	B
6	A	12	D	18	B	24	C	30	D	36	B

2-VARIANT

MATEMATIKA VA INFORMATIKA

1. $\log_3 x + \log_x 3 = 2 \cos(6\pi x^2)$ tenglamaning nechta ildizi mavjud?

- A) 1   B) 2
C) 3   D) Ø

2. Asoslari 10 va 20 bo'lgan teng yonli trapetsiyaning diagonallari o'zaro perpendikulyar bo'lса, uning yon tomonini toping.

- A) 15   B) 20
C) $5\sqrt{10}$ D) $10\sqrt{2}$

3. $\frac{x}{6} + \frac{y}{5} = 1$ to'g'ri chiziq qaysi choraklardan o'tadi?

- A) I, II
B) I, II, III
C) II, III, IV
D) I, II, IV

4. Muntazam oltiburchakning ichidagi ixtiyoriy nuqtasidan uning tomonlarigacha bo'lgan eng qisqa masofalar yig'indisi 9 ga teng, shu oltiburchakning yuzini toping.

- A) $5\sqrt{3}$ B) $4,5\sqrt{3}$
C) $5,5\sqrt{3}$ D) $6\sqrt{3}$

5. Agar $m \geq 2, n \geq 3$ va $k \geq 36$ bo'lса, $2:m+6:n+108:k$ ifodaning eng katta qiymatini toping.

- A) 9   B) 10
C) 8   D) 6

6. $\left(5 + \frac{5\sqrt{3}}{4 - \sqrt{3}}\right)^2 (19 - 8\sqrt{3})$ ni hisoblang.

- A) 25   B) 40
C) 400   D) 100

7. 1-kun ishning $2/3$ qismi, 2-kun $1/6$ qismi, 3-kun $5/21$ qismi bajarilgan bo'lса, yana qancha qism ish bajarilishi kerak?

- A) $13/42$ B) $29/42$
C) $11/42$ D) $15/42$

8. $\lg a, \lg 2b, \lg 8b$ sonlar arifmetik progressiyaning ketma-ket hadlari bo'lса, $\frac{a}{b}$ ni toping.

- A) 0,5   B) 0,25
C) 2   D) 4

9. $\sin^2 x + \cos x - \frac{1}{2}$ ifodaning eng katta qiymatini toping.

- A) 3,5   B) 0,75
C) 1,5   D) 2

10. Gipotenuzasi 13 ga teng to'g'ri burchakli uchburchakka ichki chizilgan aylananing radiusi 2 ga teng bo'lса, shu uchburchak yuzini toping.

- A) 60   B) 50
C) 45   D) 30

11. Agar $\operatorname{ctg}\alpha = \sqrt{15}$ va $\pi < \alpha < \frac{3\pi}{2}$ bo'lса, $\cos \alpha$ ni toping.

A) $-\frac{3}{4}$ B) $\frac{3}{4}$
 C) $-\frac{\sqrt{15}}{4}$ D) $\frac{\sqrt{15}}{4}$

12. B burchagi 60° bo'lgan ABC uchburchakka markazi BC tomonida yotuvchi radiuksi $3\sqrt{3}$ ga teng aylana tashqi chizilgan bo'lsa, AC tomonning uzunligini toping.

- A) 4,5   B) 5
 C) 6   D) 9

13. $x^3 + 9x^2 + 23x + 13 = -2$ tenglamaning barcha haqiqiy ildizlari yig'indisini toping.

- A) 15   B) -15
 C) 9   D) 23

14. Quyidagilardan qaysi bii ko'p burchakning ichki burchaklari yig'indisi bo'la olmaydi?

- A) 2340   B) 1620
 C) 1980   D) 2080

15. Uchburchakli muntazam piramidaga tashqi chizilgan sharning markazi uning balandligini 3 va 6 ga teng qismalgarda ajratsa, shu piramida hajmini toping.

- A) $\frac{243\sqrt{3}}{4}$ B) $\frac{81\sqrt{3}}{4}$
 C) $\frac{25\sqrt{3}}{4}$ D) $\frac{25\sqrt{3}}{3}$

16. a ning qanday qiymatlarida $y = 9x^2 - 12x - 13,5a$ funktsiya abssissalar o'qi bilan 2 ta umumiylu nuqtaga ega bo'ladi?

A) $a < \frac{4}{27}$ B) $a > \frac{4}{27}$
 C) $a > -\frac{8}{27}$ D) $a > -\frac{8}{35}$

17. Berilgan nuqtadan tekislikka uzunliklari 37 va 13 ga teng ikkita og'ma o'tkazilgan. Og'malarning tekislikdagi proyeksiyalari nisbati 1:7 kabi bo'lsa, tekislikdan nuqtagacha bo'lgan masofani toping.

- A) 10   B) 11
 C) 12   D) 13

18. Quyidagilardan qaysi biri muntazam piramidaning asosi bo'la olmaydi?

- A) uchburchak
 B) to'g'ri to'rtburchak
 C) kvadrat
 D) romb

19. 64 dan kichik tub sonlar nechta?

- A) 16   B) 17
 C) 18   D) 19

20. $y = 3x^2 - 12x - 16$ funktsiyaning [3;8] kesmadagi eng kichik qiymatini toping.

- A) -22
 B) -25
 C) -28
 D) -20

21. a ning qanday qiymatlarida $a^6x \geq |a|^3$ tengsizlik yechimlari $x \geq \frac{1}{27}$ bo'ladi?

- A) -3; 3
 B) $a > 3$
 C) $a > -3$
 D) $a \neq 0$

22. $\log_3 3 < 2$ tengsizlikni yeching.

- A) $[1; \sqrt{3})$
- B) $(0; 1) \cup (\sqrt{3}; \infty)$
- C) $(\sqrt{3}; \infty)$
- D) $(0; \infty)$

23. Trapetsiyaning diagonalari 13 va 15 ga, balandligi 12 ga teng bo'lsa, uning yuzini toping.

- A) 84   B) 168
- C) 24   D) 36

24. Kitob va qalam 110 so'm turadi, kitob qalamdan 100 so'm qimmat bo'lsa, qalam qancha turadi?

- A) 10   B) 15
- C) 20   D) 5

25. Matnni ko'rsatilgan joyidan chiqarish operatorini toping.

- A) GotoXY(x,y)
- B) TextColor(x)
- C) ClrScr
- D) Writeln(x)

26. Trigger – ...

A) kompyuterda ishlangan natijani EHM «tili»dan inson tushunadigan ko'rinishga keltiruvchi qurilma

B) ikkita turg'un holatning birida turgan hamda teskari aloqa vositasiga ega bo'lgan kompyuter elementi

C) o'z kirishiga kirib ke layotgan ma'lum bir shakldagi signal yoki impulslarni sanash uchun mo'ljallangan qurilma

D) sonlarni qo'shish uchun xizmat qiladigan qurilma

27. Nuqtalar o'miga o'ng ustundagi belgilardan to'g'risini topib qo'ying.

a	Word masalalar panelidagi ... piktogrammasi yordamida ishga tushadi	X 1
b	Word Windows ish stolidagi ... yorlig'i yordamida ishga tushadi	W 2
c	Word dasturida ishni tugallash uchun ... piktogrammasi tanlanadi	W 3

- A) 1 – a, 3 – b, 2 – c
- B) 1 – b, 2 – c, 3 – a
- C) 1 – b, 2 – c, 3 – a
- D) 3 – a, 2 – b, 1 – c

28. Quyidagi funksiyalarining grafiklaridan qaysi biri uzlukli ko'rinishda bo'ladi?

- A) $y=5x+3$
- B) $y=x^2+3$
- C) $y=5/(xi-2)$
- D) $y=5/(x^*+2)$

29. Ikkilik sanoq sistemasi-dagi 10011001111000 beril-gan. Shu sonni o'nlik siste-madagi 8 ga bo'lganda hosil bo'ladigan sonni sakkizlik sa-noq sistemasida ko'rsating.

- A) 2137   B) 231701
- C) 1745   D) 2317

30. Qaysi javobda ikkinchi avlodga mansub EHM turlari to'g'ri berilgan?

- A) EDSAK, ENIAK, BESM-2

- B) Yamaxa, Praves, Agat
 C) Minsk-22, M-220, MIR,
 III SM-6

- D) ES-1022, ES-1035, ES-
 1065

$$31. \frac{1}{x} + \frac{x-2}{x} + \frac{x-3}{x} + \dots + \frac{1}{x} = 3$$

longlamani butun sonlarda yeching.

- A) 6   B) 7
 C) 8   D) 5
32. $\lg 5 = 0,3$ bo'lsa, $\log_5 10$ ni toping.

- A) 0,3   B) 3,(3)
 C) $\frac{3}{7}$ D) $1\frac{3}{7}$

33. $y = x^2 - 4x + 7$ funksiyasi $d(1;2)$ vektor yordamida parallel ko'chirishdan hosil bo'lgan funksiyani toping.

- A) $y = x^2 + 2x + 14$
 B) $y = x^2 + 2x - 14$
 C) $y = x^2 - 6x + 14$
 D) $y = x^2 - 6x - 14$

34. $\frac{2}{x-1} < 2 - 2x$ tengsizlikni yeching.

- A) $(-\infty; 1)$ B) $(-1; 1)$
 C) $[-1; 1]$
 D) $(-\infty; -1) \cup (0; 1)$

35. Ikki xonali sonlar raqamlari almashtirilib yangi son hosil qilindi, shu sonlar ayirmasi quyidagi sonlardan qaysi biriga doim bo'linadi?

- A) 5   B) 7
 C) 3 va 9
 D) 7 va 5

36. $\left(\frac{3}{2}\right)^3 : \frac{(3,375)^{-1}}{(2,25)^{-2} \cdot \left(\frac{2}{3}\right)^{-1}}$ ni hisoblang.

- A) $\frac{4}{9}$ B) $\frac{8}{27}$
 C) $3\frac{3}{8}$ D) 1

FIZIKA

1. «Har qanday jism unga boshqa jismlar ta'sir qilib, boshlang'ich holatini o'zgaritmaguncha o'zining nisbiy tinch yoki to'g'ri chiziqli tekis hurnkat qilib boshlang'ich holatini saqlaydi». Bu ... qonuni.

- A) Nyutonning III qonuni
 B) Impulsning saqlanish qonuni
 C) Nyutonning I qonuni

D) Butun olam tortishish qonuni

2. Modda molekulasining massasi m_0 , zichligi ρ ga teng bo'lsa, hajm birligidagi molekulalar sonini toping.

- A) ρm_0
 B) m_0 / ρ
 C) $m_0 N_A / \rho$
 D) ρ / m_0

3. Uchlaridagi kuchlanish 9 V bo'lgan o'tkazgichdan 4 C zaryad o'tganda qanday issiqlik (J) ajralib chiqadi?

- A) 4   B) 108
C) 0,25   D) 36

4. Yopiq idish 270°C haroratlari suv bilan to'latilgan. Agar to'satdan molekulalar orasidagi ta'sirlashuv yo'qolib qolsa, idish ichidagi bosim necha (Pa) bo'ladi?

- A) $1,5 \cdot 10^7$
B) 10^6
C) $1,38 \cdot 10^8$
D) $0,8 \cdot 10^8$

5. Muhitda bir-biridan 1 sm masofada 6 va $0,8 \mu\text{C}$ zaryadilar 16 N kuch bilan ta'sirlashmoqda. Muhitning dielektrik singdiruvchanligini toping.

- A) 12   B) 18
C) 27   D) 26

6. Birorta sayyorada erkin tushish tezlanishi Yerdagiga nisbatan 2 marta kichik bo'lsa, sayyorada matematik mayatnikning tebranish davri Yerdagidan qanday farq qiladi?

- A) Yerdagidan 2 marta katta
B) ular bir xil bo'ladi
C) Yerdagidan $\sqrt{2}$ marta katta
ta
D) Yerdagidan 2 marta kichik

7. Kirxgofning birinchi qoidasini aniqlang.

- A) O'tkazgich tuguniga ke-

layotgan toklar bilan tugundan chiqib ketayotgan toklarning yig'indisi nolga teng

B) O'tkazgich tuguniga kelayotgan toklar bilan tugundan chiqib ketayotgan toklarning yig'indisi nolga teng emas

C) Berk zanjirdagi hamma elementlardagi kuchlanishlar yig'indisi shu zanjirdagi EYKlarning yig'indisiga teng

D) Berk zanjirda hamma elementlardagi kuchlanishlar yig'indisi shu zanjirdagi toklar yig'indisiga teng

8. Jism tekis tezlanuvchan harakat qilib 5 soniyada 9 m yo'l bosib o'tdi. Jismning 10 soniyada bosib o'tgan yo'lini toping (m).

- A) 100   B) 150
C) 125   D) 72

9. Atom yadrosi qanday zarralardan tashkii topgan?

- A) proton va neytronlardan
B) faqat protonlardan
C) neytron va elektronlardan
D) faqat neytronlardan

10. 70°C temperaturada azot molekulasingining o'rtacha kvadratik tezligi qanchaga teng bo'ladi (m/s)? (Azotning mol-yar massasi 28 g/mol ga teng)

- A) 280   B) 500
C) 560   D) 350

11. Plastilin bo'lagiga avval shar, keyin kub, silindr va konus shakli berilgan. Ushbu figuralar suvgaga tushirilganda

- qaysi biriga eng katta ko'tari-
linh kuchi ta'sir qiladi?
- silindrga
  - barcha hollarda ko'tari-
linh kuchi bir xil bo'ladi
  - sharga
  - konusga
- 12.** Massalari teng, tezliklari
 $\vartheta_1 > \vartheta_2 > \vartheta_3$ bo'lgan jismllarga
 $t_1 > t_2 > t_3$ vaqt davomida
bir xil kuch ta'sir qilsa, qaysi
jum tezligi eng katta qiymatga
o'zgaradi?
- 3
  - 2
  - 1
  - hammasida bir xil
- 13.** Mars sayyorasining ra-
diusi $3,4 \cdot 10^6$ m, uning massa-
si $6,4 \cdot 10^{23}$ kg. Mars sayyorasi
mrtidagi erkin tushish tezla-
nishini aniqlang (m/s^2).
- 3,84
  - 4,7
  - 5,6
  - 6,7
- 14.** Moddiy nuqtaning to'g'ri
chiziq bo'ylab harakat tengla-
masi $x = 2t - 0,5t^2$ bo'lsa,
 $t_1 = 1s$ dan $t_2 = 3s$ ga-
cha vaqt oralig'idagi moddiy
nuqtaning o'rtacha tezligini
aniqlang.
- 5
  - 3
  - 1
  - 0,5
- 15.** Ideal issiqlik mashinasi-
ning foydali ish koeffitsiyenti
(I IK) 50% bo'lishi uchun isit-
gich temperaturasi sovitgich
temperaturasidan necha mar-
ta katta bo'lishi kerak?

- 5
  - 3
  - 4
  - 2
- 16.** Gorizontal yo'nalishda
 ϑ tezlik bilan harakatlanayot-
gan o'q to'singa tegib uning
ichiga S masofagacha kirib
borib to'xtadi. O'q tezligining
qiymati to'singa kirgandan ke-
yin qanday masofada $\vartheta/2$
bo'ladi?
- 0,4S
  - 0,2S
  - 0,75S
  - 0,25S
- 17.** 1 mg vodorod atom
($d \approx 10^{-10} m$) larini bir-biriga
taqab zanjir holatga keltirilsa,
zanjur uzunligini (km) baholang.
- $10^3 - 10^6$
  - $> 10^9$
  - < 1
  - $10^6 - 10^9$
- 18.** Gorizontal o'q atrofi-
da aylanayotgan silindrga ip
o'ralgan bo'lib, ipning uchiga
bog'langan tosh o'z holiga
qo'yilganda tekis tezlanuvchan
harakat qilib 3 s davomida 1,5
m masofaga tushgan. Agar
silindr radiusi 4 sm bo'lsa, u
qanday burchak tezlanish bi-
lan aylangan (rad/s^2)?
- 7,52
  - 8
  - 9,5
  - 8,33
- 19.** Toza germaniya qan-
day element atomlari kiritilsa,
u n-tipdag'i o'tkazuvchanlikka
ega bo'ladi?
- kremniy, 4-guruh
  - mishyak, 5-guruh
  - oltingugurt, 6-guruh

D) indiy, 3-guruh

20. Energiya zichligi $17,7 \cdot 10^{-8} \text{ J/m}^3$ bo'lgan havo kondensatoridagi kuchlanganlik necha V/m ga teng?

- A) 885   B) 300

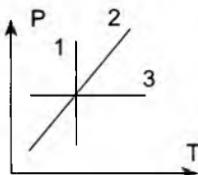
- C) 177   D) 200

21. Metallarda qarshilikning termik koefitsiyenti qanday birliklarda o'lchanadi?

- A) K^{-1} B) Ω/K

- C) $\Omega \cdot \text{K}$ D) K/Ω

22. Chizmadagi jarayonlar qaysi javobda to'g'ri aks etgan?

A) 1-izobara, 2-izoterma, 3-izoxora

B) 1-izoxora, 2-izoterma, 3-izobara

C) 1-izoterma, 2-izobara, 3-izoxora

D) 1-izoterma, 2-izoxora, 3-izobara

23. Mis simda erkin elektronlar konsentratsiyasi $8 \cdot 10^{28} \text{ m}^{-3}$ va ularning tartibli harakat tezligi $5 \cdot 10^{-5} \text{ m/s}$ bo'lsa, tok zichligini aniqlang (A/m^2).

- A) $6,4 \cdot 10^5$

- B) $4 \cdot 10^5$

- C) $6,4 \cdot 10^4$

- D) $1,2 \cdot 10^5$

24. Bug'lanishga teskari ja-

rayon qaysi javobda to'g'ri berilgan?

- A) rekombinatsiya

- B) kondensatsiya

- C) sublimatsiya

- D) dissotsiatsiya

25. Tashqi qarshilik 1Ω bo'lganda tok kuchi I ga, 4Ω bo'lganda esa $I/2$ ga teng kel-di. Manbaning ichki qarshiligidini topping (Ω).

- A) 2   B) 4

- C) 5   D) 1

26. Quvvati 600 W bo'lgan qaynatgich yordamida 100°C temperaturadagi 1 litr suv 15 daqiqada qaynadi. Qaynatgichning FIKni aniqlang (%) (Suvning solishtirma issiqlik sig'imi $4200 \text{ J/kg} \cdot \text{K}$)

- A) 70   B) 84

- C) 63   D) 90

27. Massasi 4 kg bo'lgan jism 60 N kuch bilan 5 m balandlikka ko'tarildi. Kuchning bajargan ishi nimaga teng (J)?

- A) 300   B) 200

- C) 120   D) 30

28. h balandlikdan ϑ_0 boshlang'ich tezlik bilan gorizonttal otilgan jism borib tushgan nuqtaga tushishi uchun uni $h/4$ balandlikdan qanday gorizonttal tezlik (m/s) bilan otish kerak?

- A) ϑ_0

- B) $2\vartheta_0$

- C) $1,5\vartheta_0$

- D) $\sqrt{3}\vartheta_0$

29. Quyida keltirilgan kuchlarning qaysi biri ish bajarmaydi?

- A) Amper
- B) Ishqalanish
- C) Arximed
- D) Lorens

30. Tok manbaining ichki qurshiligi tashqi qarshiligidan n marta kichik bo'lsa, tok manbaining foydali ish koefitsiyentini toping.

- A) $\frac{n}{n+1}$
- B) $\frac{n}{n-1}$
- C) $\frac{n+1}{n}$
- D) $\frac{n-1}{n}$

31. Dinamometrga osilgan imassali yuk vertikal bo'ylab o'tezlanish bilan pastga hamikat qilmoqda. Agar dinamometr prujinasining bikriligi k bo'lsa, bu prujina qanchaga ugrayadi?

- A) $m(g - a)/k$
- B) $m(g + a)/k$
- C) 0
- D) ma/k

32. 15 A tok o'tayotgan cheksiz uzun to'g'ri o'tkazgich-din havoda 10 sm masofada joylashgan nuqtadagi magnit maydon induksiyasi (μT) topilsin. ($\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7} H/m$ ga teng deb olinsin)

- A) 30
- B) 300
- C) 0,3
- D) 3

33. Birligi $1,5 \text{ kN/m}$ bo'lgan prujina bikriliqi 900 N/m bo'lgan prujina o'zaro parallel ulangan. Bu sistemaning umumiyligi bikrligini toping (kN/m).

- A) 2,4
- B) 2400
- C) 0,24
- D) 1050

34. Gazning zichligi qanday ifoda yordamida hisoblanadi?

- A) $\rho = RT / PM$
- B) $\rho = PM / RT$
- C) $\rho = RTM / P$
- D) $\rho = P / RTM$

35. Detal sirtini $0,18 \text{ mm}$ qalinlikda xromlashga 2 soat vaqt ketgan bo'lsa, tokning o'rtacha zichligini toping (A/m^2) ($Xromning zichligi $7,2 \cdot 10^3 \text{ kg/m}^3$, elektrokimiyoviy ekvivalenti $0,18 \cdot 10^{-6} \text{ kg/C}$)$

- A) 360
- B) 720
- C) 1000
- D) 180

36. Qiya tekislikning balandligi uzunligining yarmiga teng bo'lsa, jism qiya tekislikdan sirpanib tushmasligi uchun ishqalanish koefitsiyenti kamida qancha bo'lishi kerak?

- A) 0,64
- B) 0,58
- C) 0,48
- D) 0,7

ONA TILI VA ADABIYOT

1. Quyida berilgan so'zlar ning qaysilari imlo qoidasiga ko'ra xato yozilgan?

- 1) saxiy; 2) taxsim; 3) taxlit;
- 4) taqiqlamoq; 5) ta'qirlamoq;
- 6) taqazo etmoq.

- A) 2, 5, 6
- B) 2, 3, 5
- C) 1, 2, 3, 4, 5
- D) 1, 2, 3, 5, 6

2. «Bugungi murakkab va tahlikali zamonda yozuvchining bashariyatning ertangi kunini o'ylab odamlarni ezgulik, insof-diyonat, mehr-oqibat va bag'rikenglikka da'vat etishga qaratilgan haroratlari so'zi har qachongidan ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ya'ni yozuvchi: «Ey odamzod, ko'zingni och, sen nima uchun yashayapsan, inson degan yuksak nomga munosib bo'lish uchun nima qilyapsan?» – degan savollarni kitobxon oldida, jamiyat oldida qat'iy qilib qo'ya olsagina, o'ylaymanki, o'zining insoniy va ijodiy burchini bajargan bo'ladi». Prezident I.A.Karimovning ushbu fikri manbasini ko'rsating.

A) «O'zbekiston adabiyoti va san'ati» gazetasining 2009-yil 3-iyul sonidan

B) «Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch», 136-bet

C) «O'zbekiston mustaqillik-

ka erishish ostonasida», 321-bet

D) «O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida...», 121-bet

3. «*Fikrsiz aqlning zangi
bo'ladi, ilm-la egovla, yangi bo'ladi.
Oynadan ibrat ol, bir kun
artmasang,*

Ustida bir enlik changi bo'ladidi» (Abdulqodir Bedil).

Ushbu gapda jarangsiz undoshsiz quyi tor (quyi ko'tarilish yoki keng) unli mavjud ochiq bo'g'inlar nechta?

- A) 10 ta
- B) 12 ta
- C) 7 ta
- D) 17 ta

4. Oqtosh viloyatida daftari mastondan qancha mastoni bo'lib, ularning boshlig'i Mogul maston edi?

- A) besh yuz
- B) uch yuz oltmis
- C) to'rt yuz oltmis besh
- D) bir yuz sakson

5. «Men yomondan ayribil, yaxshini topganing qani?» (Qo'shiqdan) Gap bo'laklari tartibi qaysi javobda berilgan?

A) ega, vositali to'ldiruvchi, kesim, vositasiz to'ldiruvchi, qaratqichli aniqlovchi, kesim

B) vositali to'ldiruvchi, ajratilgan to'ldiruvchi, ravish holi, vositasiz to'ldiruvchi, ega, kesim

C) ega, ajratilgan to'ldiruvchi, kesim, vositasiz to'ldiruvchi, qaratqich-aniqlovchi, vositasiz to'ldiruvchi

D) izohlovchi, vositali to'ldiruvchi, ravish holi, qaratqich-aniqlovchi, vositasiz to'ldiruvchi

6. Avval Alp Shalchining oq otini, so'ngra az xalqi bilin Qorako'lda jang qilganda u o'lгach, Azmanning oq otini minib jang qilgan qahramon qaysi javobda berilgan?

A) «To'nyuquq» bitiktoshida To'nyuquq

B) «Kultegin» bitiktoshida Kultegin

C) «Alp Er To'nga» marsiyasida Alp Er To'nga

D) «Bilga xoqon» bitiktoshida Bilga xoqon

7. Bosh turmushim to'ri, ko'nglimning jo'ri – Bularning hammasi sen, Vatanim – onam.

Ushbu gapda qaysi gap bo'-inji uyushib kelgan?

A) ega   B) undalma

C) kesim   D) aniqlovchi

8. Berilgan ko'chirma gapli qo'shma gaplarning qaysi birligi ko'chirma gap qismi ega nigarish gapli qo'shma gapga teng?

A) «Haqiqat tikanli gulga o'xshaydi, u shu bois ham hidimni bilmaganlarning burnig'i sanchiladi», – deyishadi

B) Sofdil vazirlardan biri: «I y podshohi olam, kimki g'a-

zabini ichiga yutsa, – debdi, – u gunohkorning gunohidan o'tadi»

C) «So'z san'atining qudrati shundan iboratki, – deydi Asqad Muxtor, – u hayotda aynan bo'l'magan narsalarga, hodisalarga jon kiritib yuboradi»

D) Shunda podshoh jahl bilan debdi: «Sen aytgan rost gapdan ko'ra uning yolg'oni menga ko'proq ma'qul tushdi, negaki u yolg'oni xayrixohlik yuzasidan aytgan edi»

9. «Xolbeka ...ga kirgandan keyin ovozasi olamga ketdi, dong'i ...dan o'tdi». Nuqtalar o'rniga mos so'zlarni qo'ying.

A) o'n yetti, Xitoy

B) o'n to'rt, Rum

C) o'n yetti, Armaniston

D) o'n to'rt, Dog'iston

10. Qaysi qo'shma gap qismilari orasida tinish belgisi noto'g'ri qo'llangan?

A) Yaxshi o'g'il – el obro'si, yaxshi qiz – uy obro'si

B) Bulbul sayrar, chumchuq chirqirar, Xabar berar asl zotidan

C) Sidiqjon to'xtadi – orqasidan kimdir kelayotgan edi

D) Sabr bila bog'liq ish ochilur, Ishda oshiqqan ko'p toyilur

11. Abdulla Qahhor jilmayib: «Odamzod hasad qilmasligi kerak. Havas qilishi kerak», – dedi.

Ushbu ko'chirma gapli qo'shma gapda odamzod so'zi qaysi gap bo'lagi vazifasida kelgan, bu gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda qaysi gap bo'lagi shaklini oladi?

A) qaratqich aniqlovchi; qaratqich aniqlovchi sifatida qoladi

B) ega; vositasiz to'ldiruvchiga aylanadi

C) ega; qaratqich aniqlovchiga aylanadi

D) to'ldiruvchi; belgisiz qaratqich aniqlovchiga aylanadi

12. Lutfiy qaysi g'azalida yorning g'amida qariganligini aytadi?

A) «Bu kechar jahonda, soqi, chu emas vafo nishoni»

B) «Ey odami(y)lar joni»

C) «Ayoqingg'a tushar har lahza gisu»

D) «Holiyokim, davri ishrat-tur ilikdin jomni»

13. «O'ttizinchi yillarning o'talaridagi bolaligimni o'ylaganimda chalakam-chatti tush ko'rganday bo'lar edim: dumli yulduz chiqqan edi; Babar (Bobur bo'lsa kerak) degan yigitni otqorovul miltiq bilan otganda o'limgan edi, shunda otqorovul odamlarga yuzlanib: «Yopiray, bunaqa battol o'g'ri ni birinchi marta ko'ryapman, men unga o'q uzibman-u, kiprik qoqmadi-ya!» – degan edi» (Abdulla Qahhor).

Mazkur gapdag'i yasama so'zlar miqdorini aniqlang.

A) 4 ta   B) 5 ta

C) 6 ta   D) 7 ta

14. Qaysi gapda so'z birikmasi zanjiri uyushiq to'ldiruvchi atrofida uyushgan?

A) Hulkar eshik oldida bir otasiga, bir Avazga, bir onasi-ga qarab qo'yardi

B) Birinchi bor bahorni tani-gan, ilk bor varrak uchirgan, birinchi marta hayitlik olgan joying, birinchi o'qituvchi, birinchi muhabbatning tanitgan makon – Vatandir!

C) Soraxon shuncha kundan beri yetolmagan niyatga – Roziyani avvalgiday go'zal, shod ko'rish niyatiga – Sattor bir lahzada yetdi

D) O'n-o'n bir yoshli bola dushmanlar keltirgan ochlik-u kulfatlarni kattalar qatori boshidan kechirdi

15. «*Bodasiz miyno-vu jom oxir nashotafzo emas, Emdi bodi g'unchayi gul bu chamanda kam tutay*» baytida qanday badiiy san'at qo'llangan?

A) talmeh   B) tajnis

C) tanosib   D) tazod

16. «*Pastda esa odamni oqizadigan katta suv harsang-larga bosh urub shovullab oqayapti*». Qaysi so'zlarda imloviy xatolikka yo'l qo'yilgan?

A) urub, shovullab

B) shovullab, oqayapti
C) harsanglarga, urub, oqa-yapli

D) oqizadigan, harsanglar-
ga, shovullab

17. Olmoshlarga qaysi qo'-shimchalar qo'shilganda ular funoliq qoida asosida yoziladi?

1) egalik; 2) kelishik; 3)
ihny, 4) -dek; 5) -aqa; 6) -cha.

A) 1, 2, 3, 4

B) 2, 3, 6

C) 1, 2, 3, 4

D) 1, 2, 3, 4, 5, 6

18. Dor so'zi qaysi qatorda to'g'ru izohlangan?

1) O'rda ustiga qurilgan dor Toshpo'lat dorvozchi-

ninj qurilgan doriga sira ham o'xnhamasdi (N.Safarov);

2) Qahr ila Xabbozni bardor bish. Dor boshina oni sangsor

bish (Durbek); 3) Shoyi-shal-

par ko'ylagim yuvmay ilingan doriga, toleyimning yo'qligi-

din yolg'onchi bo'ldim yorga (Furq'ona xalq qo'shiqlaridan);

4) ...safe dorlar tikibdurlar

(«Boburnoma»).

A) bir so'zning turli ma'nolarini

B) birinchi va uchinchi gap-

lar o'zaro polisemantik; ikkinchi, to'rtinchi gaplar esa bular-

ga nisbatan shakldosh

C) to'rtta gapda shaklan-

lang kelib qolgan to'rtta so'z

D) ikkinchi, uchinchi va to'r-

linchi gaplar o'zaro poliseman-

tik, birinchi gap esa bularga nisbatan shakldosh

19. Suluv ismli qiz qaysi asar qahramoni?

A) «Oq kema»

B) «Asrga tatigulik kun»

C) «Chinor»

D) «Yulduzlar mangu yonadi»

20. Xadicha xola bolalik chog'idagi singari uning beliga non tugib berdi peshonasidan o'pdi duo qildi irim qilib o'zi ku-zatgani chiqmadi

Ushbu gapda ishlatalishi kerak bo'lgan tinish belgilari qaysi qatorda to'g'ri tartib bilan sanalgan?

A) vergul, vergul, vergul, nuqtali vergul, nuqta

B) vergul, vergul, vergul, ikki nuqta, nuqta

C) vergul, vergul, nuqtali ver-gul, nuqta

D) ikki nuqta, vergul, vergul, tire, nuqta

21. Qaysi so'zlar o'zbek tilida so'z yasalish jarayonida ba'zan fuziya (fleksiya) elementlari ham mavjud ekanligini ko'rsatuvchi sifat asosli fe'llarga misol bo'ladi?

A) susay, pasay, qizar, sar-g'ay, yasha

B) ulg'ay, angla, sana, o'y-na, qiyna

C) so'roq, saylov, quvnoq, to'quv, o'quv

D) o'zbek tilida fuziya (fleksiya) elementlari uchramaydi,

chunki u agglyutinativ tillar qatoriga kiradi

22. «Isrof qilish saxiylik emas; o'rinsiz sovurishni aqlli kishilar saxiylik demas». Ushbu fikr «Mahbub ul-qulub»ning nechanchi tanbihidan olingan?

- A) 18   B) 22
- C) 108
- D) 11

23. Quyidagi fe'llarning qayシリ o'zlik nisbat shaklida qo'llana olmaydi?

1) o'yamoq; 2) gullamoq; 3) yaraqlamoq; 4) uzmoq; 5) otmoq; 6) kulmoq; 7) turmoq.

- A) 1, 2, 3, 4, 5, 6
- B) 2, 3, 5, 6, 7
- C) 2, 6, 7
- D) 2, 3, 6, 7

24. «Yozilgan yoki aytilgan so'zning hissiy-ruhiy timsolisi» so'zning qanday belgisi sanaladi?

- A) tashqi belgisi
- B) moddiy belgisi
- C) ichki belgisi
- D) badiiy belgisi

25. «Boburnoma»da keltirilgan Samarqandning janubida-gi bog'ni toping.

- A) Bog'i Bihisht
- B) Naqshijahon
- C) Bog'i Chanor
- D) Bog'i Shamol

26. «Ko'rgali husnungni zor-u mutbalo bo'ldum sanga,
Ne balolig' kun edikim, oshno bo'ldum sanga» (Navoiy).

She'r aruzning qaysi vaznida?

A) mutaqoribi musammani mahruf

B) ramali musammani mah-ruf

C) hazaji musammani mahruf

D) rajazi musaddasi solim

27. Qaysi uslub «til birliklarini tanlash va ularni qo'llashning nisbatan erkin uslubiga hisoblanadi?

- A) so'zlashuv uslubi
- B) ilmiy uslub
- C) publisistik uslub
- D) badiiy uslub

28. Qaysi gapdag'i yasama so'zning asosi portlovchi to-vushlardan iborat?

A) Nizomjon konvertni dasiga berdi-yu, g'izillagancha chiqib ketdi

B) Mard bir o'lar, nomard yuz o'lar

C) Bobur yoshligida hamziyrak, topqir bola edi

D) Yig'lama, qizim, onang albatta, qaytib keladi

29. Alisher Navoiy g'azallari da gulga oid iboralardan qaysilarini sinonimiya vositasida qanday variantda ishlatgan?

A) gul, chechak, vard, shugufa

B) nasrin, nastarin, nargis, nilufar, savsan, rayhon

C) xino, zanboq guli, lolasadbarg, ra'no, hazorg'uncha-zag'far, sumanbar

D) sunbul, ishqil pechan; manzaraли daraxtlar: sarv, ar-ar, ағұрғон, shamshod

30. Qaysi asarda yozilishi
chon, u vaqtarda shoir bo'lish-
ni istagan kishi o'zidan oldin
o'tqanlar ijodidan yigirma ming
bayt, zamondosh shoirlar ijo-
didan o'n ming bayt she'rni
yod olishi kerak edi?

A) Davlatshoh Samarqand-
illy, «Tazkirat ush-shuarо»

B) Nizomiy Aruziy Samar-
qанди, «Majma un-navodir»

C) Alisher Navoiy, «Muhoka-
mim ul-lug'atayn»

D) Alisher Navoiy, «Majolis
un nafois»

31. Berilgan gaplarning qay-
ni birida sifat boshqaruvi mav-
jud emas?

A) Men suygan suyukli shun-
chalar go'zal

B) Mehmon otangdan ulug'

C) Otdan baland, itdan past

D) Berilgan gaplarning bar-
uchisida sifat boshqaruvi mavjud

32. Qaysi fikr rasmiy-idora-
vly uslubga xos emas?

A) bu uslub hujjatlilik xarak-
ter bilan ajralib turadi

B) tayyor nutq formulalari,
hujjat matning darak-axborot
xarakterida bo'lishini, so'zlar-
ning bir ma'noda ishlatalishini
talab qiladi

C) badiiy-tasviriy vositalar-
ning bo'imasligini, fe'lning maj-
hullik va buyruq-istak shakllari,

qo'shma gap turlarining keng
qo'llanilishini talab qiladi

D) barcha fikr shu uslubga
xos

33. «*Ma'yus bordim...,
Bir ko'cha ketguncha do'kon,
Sho'x odami, ichmay piyon,
Mast, otasi bezor ekan*». «Sayohatnomа»da keltirilishi-
cha, bu qaysi qishloq ta'rifi?

A) Nursux B) Zohidon

C) Oq yer D) O'ltarma

34. Respublikamizdagи ko'p-
lab pedagogika institutlari xu-
susан Farg'она, Namangan,
Sirdaryo institutlari – universi-
tetga aylandi.

Ushbu gapda uyushiq
bo'laklar va umumlashtiruvchi
so'z orasida tinish belgisining
ishlatilishi qaysi javobda to'g'ri
berilgan?

A) umumlashtiruvchi so'z-
dan keyin va uyushiq bo'lak-
lardan oldin vergul qo'yiladi

B) umumlashtiruvchi so'z-
dan keyin va uyushiq bo'lak-
lardan oldin ikki nuqta qo'yiladi

C) umumlashtiruvchi so'zdan
keyin ikki nuqta, uyushiq bo'lak-
lardan oldin vergul qo'yiladi

D) umumlashtiruvchi so'z-
dan keyin vergul, uyushiq
bo'laklardan oldin ikki nuqta
qo'yiladi

35. Uning chaqnoq ko'zları,
siyrak qoshi, o'ychan turishi
katta bardoshini, sadoqatini,
aqlini aks ettirib turardi.

Ushbu gapda sodda yasma so'zlar tarkibidagi tovushlar uchun umumiy bo'lgan fikr qaysi javobda berilgan?

- A) faqat quyi ko'tarilish, ya'-ni quyi tor unlilardan iborat
- B) faqat portlovchi undoshlardan iborat
- C) faqat til undoshlaridan iborat

D) fe'l va otdan sifat yasalgan

36. «Bir jon emas, ey suyugli, tomirlarning qoni Vatan» deb boshlanadigan naqarot qaysi g'azalda uchraydi?

A) «Dardiga darmon istamas»

B) «Yig'la,Turkiston»

C) «Turkiston»

D) «Jonlarni jononi vatan»

3-VARIANT

MATEMATIKA VA INFORMATIKA

1. $a + ab + ba + bb = 198$ to'p
Inmida aa, ab, ba, bb ikki xo-
nali sonlar bo'lsa, ab soni eng
kam necha bo'lishi mumkin?

- A) 14   B) 15
C) 18   D) 17

2. a, b va c ketma-ket juft
sonlari bo'lsa, $(a-b)^2 + (c-a)^2$
ni toping.

- A) 4   B) 6
C) 14   D) 20

3. $\frac{(x+2)(x+7)}{(x-5)^2} \leq 0$ tengsiz-
likni yeching.

- A) $[-7; 2]$ B) $(-7; 5)$
C) $[5; 2)$ D) $[-7; 5]$

4. To'g'ri burchakli uchburch-
akning bir kateti 15 ga, ik-
kinchi katetining gipotenuza-
dagi proyeksiyasi 16 ga teng
bo'lsa, shu uchburchakka ichki
chizilgan aylana yuzasi necha
ga teng?

- A) 16   B) 25   C) 36   D) 49

5. $\arctg(\operatorname{tg} x)$ tenglama-
ning $\left(0; \frac{\pi}{2}\right)$ oraliqdagi yechi-
mini toping.

- A) $\frac{\pi}{6}$ B) $\frac{\pi}{4}$
C) $\frac{\pi}{3}$ D) $\frac{\pi}{16}$

6. Agar $a = \sqrt[3]{20} + \sqrt[3]{50}$ bo'l-
sa, $a^3 - 30a$ ni toping.

- A) 20   B) 30   C) 50   D) 70

7. Konusning balandligi 15
ga, yasovchisi 25 ga teng bo'ls-
sa, unga ichki chizilgan shar-
ning radiusini toping.

- A) 9   B) 12
C) $9\sqrt{3}$ D) $6\frac{2}{3}$

8. A(1;1;1), B(3;0;1), C(0;3;1) uch-
burchak uchlari koordinatalari
bo'lsa, uning og'irlik markazi
koordinatalari yig'indisini to-
ping.

- A) $\frac{1}{3}$ B) 3

- C) 4   D) 5

9. $(x^2 - 1)(2^x - 2^{\sqrt{3x+10}-2}) = 0$
tenglama barcha yechimlari
o'rta arifmetigini toping.

- A) -0,25   B) -1
C) 1,5   D) 0

10. Tengsizlikni yeching:

$$\frac{\sqrt{2-x-x^2}}{x+5} > 0$$

- A) $(-5; 1) \cup (1; \infty)$
B) $(-5; 1)$
C) $(-2; 1)$
D) $(-5; 1]$

11. Cheksiz kamayuvchi
geometrik progressiyaning yi-
g'indisi 21 ga, uning maxraji $\frac{1}{3}$
ga teng bo'lsa, uning beshinchi
hadini toping.

2-VARIANT**Matematika va informatika**

1	A	7	A	13	C	19	C	25	A	31	B
2	A	8	A	14	D	20	C	26	B	32	B
3	D	9	B	15	A	21	A	27	B	33	C
4	B	10	D	16	C	22	C	28	C	34	A
5	D	11	C	17	C	23	A	29	A	35	C
6	C	12	D	18	D	24	D	30	C	36	D

Fizika

1	C	7	A	13	A	19	B	25	A	31	A
2	D	8	A	14	D	20	D	26	A	32	A
3	D	9	A	15	D	21	A	27	A	33	D
4	C	10	B	16	C	22	D	28	B	34	B
5	C	11	B	17	D	23	A	29	D	35	C
6	C	12	C	18	D	24	B	30	A	36	B

Ona tili va adabiyot

1	A	7	A	13	C	19	D	25	C	31	D
2	A	8	B	14	D	20	C	26	B	32	D
3	A	9	D	15	C	21	A	27	A	33	B
4	B	10	C	16	C	22	D	28	C	34	D
5	B	11	C	17	D	23	D	29	A	35	C
6	B	12	A	18	C	24	C	30	B	36	D